

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ และบทบาทของผู้ปกครองหรือครูอาจารย์ในการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มประชากรของการวิจัยมี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในปีการศึกษา 2531 ของโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 5 ภาคเรียน ตั้งแต่ 3.8 ขึ้นไป และมีความสามารถพิเศษเฉพาะด้านอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายด้าน ได้แก่ ความสามารถทางด้านศิลปะ ดนตรี การประพันธ์ การประดิษฐ์ การกีฬา ซึ่งผลงานจากความสามารถพิเศษดังกล่าวต้องเคยได้รับรางวัลชนะเลิศในระดับกลุ่มของโรงเรียน ระดับเขต ระดับจังหวัด หรือระดับประเทศ ระดับใดระดับหนึ่งอย่างน้อย 1 ครั้ง หรือมีความสามารถทางด้าน การเป็นผู้นำด้วย ซึ่งประชากรของการวิจัยกลุ่มนี้ได้จากการให้โรงเรียนระบุชื่อนักเรียนที่มีความสามารถตามเกณฑ์ของการวิจัย และตรวจสอบยืนยันคุณสมบัติด้วยตัวนักเรียนเองอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้มั่นใจว่าเป็นนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษตามเกณฑ์ของการวิจัย พบว่ามีจำนวน 5 คน และกลุ่มที่ 2 คือ ผู้ปกครอง หรือครูอาจารย์ของนักเรียนในกลุ่มประชากรของการวิจัยกลุ่มที่ 1 ที่ระบอบตาม การรับรู้ว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทมากที่สุดในการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งพบว่าผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดในการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ คือ บิดามารดาของนักเรียน โดย เป็นบิดาของนักเรียนจำนวน 1 คน และมารดาของนักเรียนจำนวน 4 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการใช้แบบทดสอบสมรรถภาพทางสมองแมทริชส์ก้าวหน้ามาตรฐานของราเวน และแบบทดสอบ ความคิดสร้างสรรค์ AC Test of Creativity Ability ของแฮริส และซิมเบอร์ก เพื่อยืนยัน คุณลักษณะของนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกว่าเป็นนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ แล้วสอบถามเกี่ยวกับบทบาทในการส่งเสริมความสามารถพิเศษของบุตร ทำการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ และบทบาทของบิดามารดาในการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษโดยการ นับจำนวนความถี่ และรายงานข้อมูลโดยฐานนิยม โดยเลือกรายงานเฉพาะข้อมูลที่มีฐานนิยมเท่ากับ 4 เท่านั้น

ข้อค้นพบ

1. ลักษณะของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ มีดังนี้
 - 1.1 ลักษณะทางร่างกาย ได้แก่
 - 1) มีน้ำหนักและส่วนสูงสูงกว่าเกณฑ์ปกติในเด็กทั่วไป
 - 1.2 ส่วนใหญ่แสดงแววความสามารถ เมื่ออายุ 1-3 ปี ซึ่งบิดามารดาค้นพบ ความสามารถของ เด็กโดยพิจารณาจากลักษณะของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในวัยเด็ก คือ

มีความสนใจต่อเรื่องราวยาวนานกว่าเด็กทั่วไป ถ้ามองตามอยู่เสมอ พูดได้เร็วและเดินได้เร็วกว่าเด็กทั่วไป

1.3 ลักษณะด้านความสามารถทางสมอง ได้แก่

- 1) ส่วนใหญ่ความสามารถทางสติปัญญาทั่วไปอยู่ในระดับฉลาดมาก
- 2) ช่างสังเกต และ เรียนรู้ได้เร็ว
- 3) มีความจำดี
- 4) ใช้เหตุผลสูง
- 5) มีความรู้สึกไว และละเอียดอ่อน

1.4 ลักษณะทางสังคม ได้แก่

- 1) เข้ากับคนที่มีอายุมากกว่าได้ดีกว่าวัยเดียวกัน
- 2) มีเพื่อนมาก
- 3) เป็นบุคคลที่ครูมอบหมายให้ทำหน้าที่ในโรงเรียน

1.5 ลักษณะสภาพแวดล้อมที่บ้าน

- 1) มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมระดับสูง
- 2) สภาพภาพสมรสของบิดามารดาอยู่ด้วยกัน
- 3) มีจำนวนพี่น้อง 2 คน
- 4) ส่วนใหญ่นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเป็นลูกคนสุดท้าย

2. บทบาทของบิดามารดาในการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ มีดังนี้

2.1 บุคคลที่มีบทบาทที่สุดในการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ คือ บิดามารดา และส่วนใหญ่เป็นมารดา

2.2 บทบาทในการส่งเสริมด้านการอบรมเลี้ยงดู ได้แก่

- 1) ตอบคำถามบุตรด้วยความอดทน
- 2) ส่งเสริมให้บุตรคิดด้วยตนเอง
- 3) รับฟังความคิดเห็นของบุตร
- 4) ให้อภัย และ ชมเชยบุตร
- 5) เลี้ยงดูบุตรด้วยความรักและเอาใจใส่

2.3 บทบาทในการส่งเสริมด้านการเพิ่มความรู้และประสบการณ์ ได้แก่

- 1) อ่านหนังสือให้บุตรฟังเป็นประจำ เมื่ออยู่ในวัยเด็ก
- 2) จัดหาผู้เชี่ยวชาญมาสอนเพิ่มเติม

- 3) พาบุตรไปชมนิทรรศการ หรือ การแข่งขัน
- 4) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับผลงานของบุตร

2.4 บทบาทในการส่งเสริมด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์

- 1) จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องเล่น และหนังสือที่เหมาะสมกับวัย และความสามารถพิเศษของบุตร
- 2) จัดห้อง หรือมุมส่วนตัวให้บุตร

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ พบว่า

1.1) ในด้านการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ มีน้ำหนักและส่วนสูงมากกว่าเด็กทั่วไป ซึ่งจากการวิเคราะห์การตอบคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการจัดหาอาหารเสริมให้บุตรรับประทานพบว่า ส่วนใหญ่บิดามารดาจะจัดหาอาหารเสริมให้บุตรรับประทานทุกวัน ได้แก่ นมสด และวิตามิน และยังพบว่า นักเรียนเหล่านี้มีสุขภาพแข็งแรง ไม่เคยป่วยจนต้องเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาลเลย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของเทอร์แมน (Terman: 1921) ที่ทำการศึกษาในเด็กจำนวน 1,528 คนที่มีระดับเชาวน์ปัญญาตั้งแต่ 140 ขึ้นไป พบว่า เด็กที่ถูกคัดเลือกแล้วแต่ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์กว่าเด็กปกติ ลักษณะทางร่างกายดังกล่าว อาจมีผลมาจากการทำงานของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเหล่านี้มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจดี บิดามารดามีระดับการศึกษาสูง จึงมีความเข้าใจในหลักการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ทำให้นักเรียนเหล่านี้ได้รับการดูแลเรื่องโภชนาการและสุขภาพเป็นอย่างดีตั้งแต่วัยเด็ก

1.2) บิดามารดาคับพบแนวความสามารถพิเศษของบุตร เมื่อบุตรอายุได้ 1-3 ปี โดยสังเกตจากการถามคำถามอยู่เสมอของบุตร ซึ่งคำถามของเด็กที่มีความสามารถพิเศษส่วนใหญ่เป็นคำถามประเภท "ทำไม" แตกต่างจากเด็กทั่วไปที่ส่วนใหญ่จะถามว่า "อะไร" นอกจากนี้ บิดามารดา ยังสังเกตพฤติกรรมที่แสดงแนวความสามารถพิเศษของบุตรจากการพูดได้เร็วกว่าเด็กทั่วไป และการให้ความสนใจสิ่งต่างๆ ยาวนาน ผลการวิจัยนี้เป็นไปตามข้อสังเกตของนักจิตวิทยาที่กล่าวว่า เด็กจะพัฒนาได้อย่างดีที่สุดในระยะ 5 ปีแรกของชีวิต (อ้างโดย สุนทร โคตรบรรเทา 2521: 41) ทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถในด้านความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในด้านสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นภายหลังเมื่อโตขึ้น เพราะในระยะนี้เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ มากมาย โดยไม่มีสิ่งขัดขวาง และความวิตกกังวลมาห้ามไว้เหมือนในเด็กโต นอกจากนี้ผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับการสำรวจของ 31 รัฐในประเทศสหรัฐอเมริกาโดยการสอบถามผู้ปกครองถึงการทราบได้อย่างไรว่าบุตรเป็นเด็กเก่ง (อ้างโดย พัฒนา ชัชพงศ์ 2526: 82) พบว่า บุตรเป็นเด็กที่มีความสามารถเมื่ออายุได้ 2-3 ปี และคำตอบที่ผู้ปกครองเลือกในการตอบ ได้แก่ การที่บุตรพูดได้เร็ว

บุตรมีความสนใจในเรื่องต่างๆยาวนาน และบุตรแสดงถึงความคิดแปลกๆใหม่ๆในการเล่นของเล่น สำหรับพฤติกรรมการแสดงความคิดแปลกๆในการเล่นของเล่นนั้น เด็กไทยยังคงถูกจำกัดอยู่กับสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมไทยทางด้านความเชื่อและทัศนคติในการเลี้ยงดูบุตร กล่าวคือ เด็กมักจะถูกมองว่าเป็นเด็กแปลกประหลาด ทำให้เด็กไทยมีโอกาสน้อยในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจากการวัดความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษของงานวิจัยในครั้งนี้นักคนมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่มน้อยกว่าความคิดสร้างสรรค์ในด้านอื่นๆ

ส่วนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางกีฬาว่ายน้ำ บิดามารดาค้นพบแนวความสามารถพิเศษของบุตรเมื่ออายุได้ 7 ปี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเบ็ญจมิน บลม (อ้างโดย พยอม อิงคตานุวัฒน์ 2530:8) ที่ทำการศึกษาคือความเป็นมาของแชมป์โอลิมปิกที่เป็นนักว่ายน้ำ และ นักเทนนิส พบว่า เด็กจะเริ่มแสดงความสามารถพิเศษทางการกีฬาตั้งแต่อายุ 5-7 ปี ซึ่งอาจเนื่องมาจากความสามารถพิเศษทางการกีฬาต้องใช้ระยะเวลาในการฝึกฝน และสร้างความสนใจให้แก่เด็ก ซึ่งในวัยเด็กเล็กไม่สามารถระบุได้ชัดเจนแน่นอนว่า เด็กจะมีความสามารถพิเศษทางการกีฬาจริง

1.3) ความสามารถทางด้านสติปัญญาของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษส่วนใหญ่อยู่ในระดับฉลาดมาก (ไอคิวอยู่ระหว่าง 120-129) อันมีผลให้แสดงถึงลักษณะต่างๆที่มีความสามารถทางสติปัญญาเป็นพื้นฐานตามมาด้วย ได้แก่ ความเป็นคนช่างสังเกต ความจำดี ใช้เหตุผลสูง มีความรู้สึกไวและละเอียดอ่อน อ่านหนังสือได้ก่อนเข้าเกณฑ์ มีสมาธิในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องตัวสูง และผลวิจัยเกี่ยวกับลักษณะต่างๆของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในงานวิจัยครั้งนี้ก็เป็นไปตามแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่ได้ทำการศึกษาวิจัยโดยนักการศึกษาหลายท่าน (De Hann and Havighurst : 1961, Fliegler : 1964, Bradley : 1970, Reynolds : 1977, Rice : 1970, Runzulli : 1979) ซึ่งล้วนแล้วแต่เน้นย้ำลักษณะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษโดยต้องมีความสามารถทางสติปัญญาในระดับสูง เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญซึ่งแสดงถึงความเป็นผู้ที่มีความสามารถพิเศษทั้งสิ้น

สำหรับความสามารถทางความคิดสร้างสรรค์ พบว่า นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษซึ่งเป็นประชากรของการวิจัยมีความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องตัวสูงกว่าด้านอื่นๆ ซึ่งความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องตัวนี้มีพื้นฐานมาจากการที่บุคคลมีความสามารถทางสติปัญญาสูง เพราะสามารถทำให้เกิดความเข้าใจ และคิดในสิ่งที่เป็นนามธรรมด้วยความคล่องแคล่วผลิตความคิดออกมาด้วยความรวดเร็ว (Guilford 1967:168) ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีความสามารถทางสติปัญญาสูง ย่อมมีความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องตัวสูงด้วย และผลการวิจัยยังพบว่านักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านศิลปะ มีคะแนนความคิดสร้างสรรค์สูงที่สุด รอง

ลงมา ได้แก่ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางการประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ และ ความสามารถพิเศษทางการประพันธ์ ซึ่งโดยลักษณะของผลงานที่แสดงออกมาในด้านเหล่านี้ จำเป็นต้องมีความใหม่ที่เป็นความคิดสร้างสรรค์อย่างมาก

1.4) ลักษณะทางด้านสังคมของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ พบว่า เป็นเด็กที่มีเพื่อนมาก เพราะ เป็นที่ยอมรับ และเป็นที่พักพิงของเพื่อนในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเรียน เป็นต้น และนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษยัง เข้ากับคนที่มียุมากกว่าได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาหลายชิ้นของโอเช่ (O' Shea 1960: quoted into Raedell:1980) ที่แสดงให้เห็นว่า มิตรภาพก่อให้เกิดได้งายระหว่างเด็กที่มีอายุสมองใกล้เคียงกัน มากกว่าอายุปฏิทินใกล้เคียงกัน ซึ่งอาจเนื่องมาจากการที่สามารถพูดคุย หรือขอคำแนะนำปรึกษาได้ในแนวคิดในระดับเดียวกัน หรือระดับสูงกว่า ทำให้ไม่เกิดความเบื่อน่าย และยังให้ความรู้ที่แปลกใหม่ในสิ่งที่ไม่เข้าใจได้

นอกจากนี้ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษก็เป็นบุคคลที่ครูอาจารย์มอบหมายให้ทำหน้าที่ในโรงเรียน แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเป็นเด็กที่มีความรับผิดชอบสูง ในหมู่คณะ จะเห็นได้จากประชากรของการวิจัยซึ่งเป็นนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ส่วนใหญ่ เคยทำหน้าที่เป็นประธานนักเรียน นั่นคือ เป็นบุคคลที่มีความสามารถทางการเป็นผู้นำ ซึ่งจากการศึกษาของนักการศึกษาหลายท่าน (อ้างโดย Torrance :1962, ประกิต เล็กสวาท: 2517 และ วินิจ เกดชา:2517) พบว่า ความสามารถทางการเป็นผู้นำต้องเป็นบุคคลที่มีความสามารถทางสติปัญญา และมีความคิดสร้างสรรค์สูง อันเป็นการศึกษาที่ตรงกับลักษณะของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษของการวิจัยครั้งนี้ จากผลการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะทางสังคมของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษนี้ จึงเป็นการยืนยันได้ว่า เป็นการเข้าใจผิดที่ว่าเด็กที่มีความสามารถพิเศษเป็นคนที่ชอบอยู่โดดเดี่ยว เข้ากับใครไม่ได้ ซึ่งสำหรับกรณีของเด็กที่มีความสามารถพิเศษบางกรณีปัญหาด้านการปรับตัวเข้ากับสังคมนั้น มักเป็นเพราะผู้ใกล้ชิดไม่เข้าใจเด็กประเภทนี้ เช่น บิดามารดา ญาติ ในการอยาก رؤอยากเห็น ช่างซักถาม วิจารณ์เรื่องความซน และไม่ท้าวในกฎเกณฑ์ที่บิดามารดาคาดหวัง ครรรู้สึกไม่พอใจกับคำถามหรือความคิดเห็นที่แปลกประหลาด เป็นต้น

1.5) ผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพสิ่งแวดล้อมที่บ้าน พบว่า ครอบครัวของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษมีรายได้สูง บิดามารดามีระดับการศึกษาสูง และมีจำนวนพี่น้องน้อย (2 คน) เป็นการสอดคล้องกับการศึกษาของเทอร์แมน (Terman : 1921) ที่ได้ทำการศึกษาในเด็กจำนวน 1,528 คน พบว่า 40% ของเด็กเหล่านี้มาจากครอบครัวชั้นหนึ่งในสังคม ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ลักษณะสภาพสิ่งแวดล้อมที่บ้านของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเอื้ออำนวยในการที่สามารถจัดสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี มีความพร้อมทางด้านวัสดุอุปกรณ์ และมีการเปิดโอกาสให้เด็กได้รับความรู้และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการพัฒนาความสามารถพิเศษได้มากกว่าเด็กทั่วไป นั่นคือสภาพสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์เป็นสภาพที่ทำให้บุคคลมีสติปัญญาเพิ่มขึ้นและพัฒนาความสามารถพิเศษ เฉพาะด้านให้ถึงขีดสูงสุดด้วย (Hilgard and Alkinson : 1979) แต่อย่างไรก็ตามการจัด

สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเด็กต้องคำนึงถึงการให้โอกาสเด็กได้ค้นหาความสามารถเฉพาะและความสนใจของเด็กเองเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการจัดสถานการณ์ให้เด็ก ได้มีโอกาสแสดงความคิดริเริ่มให้มากที่สุด

2. จากผลการวิจัยบทบาทของผู้ปกครองหรือครูอาจารย์ในการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ พบว่า บิดามารดาเป็นบุคคลที่มีบทบาทมากที่สุดใน การส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ และมารดาเป็นบุคคลที่มีบทบาทมากกว่าบิดา ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจของประเทศสหรัฐอเมริกาใน 31 รัฐที่พบว่า มารดาเป็นสมาชิกในครอบครัวที่ให้การส่งเสริมบุตรเป็นคนเก่งมากที่สุด (96.5%) ส่วนบิดาให้การส่งเสริมน้อยกว่าเพียงเล็กน้อย (87.6%) เพราะส่วนใหญ่มารดาจะมีความใกล้ชิดกับบุตรมากกว่าบิดา และยังสอดคล้องกับการวิจัยของ เบ็ญจมีน บลุม และคณะ (อ้างโดย พยอม อังคตานุวัฒน์ 2530:8) ที่การศึกษาความเป็นมาของแชมป์โลก แชมป์โอลิมปิกหรือผู้เป็นหนึ่งในวิทยาการหรือศาสตร์สาขาต่างๆ จำนวน 120 คน มีทั้งนักว่ายน้ำ นักเทนนิส นักเปียโน นักวาด นักปั้น-แกะสลัก นักคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยพบว่า บิดาเป็นตัวจักรหลักที่สำคัญที่สุดในการสร้างความเป็นหนึ่งให้บุตร

เป็นที่น่าสังเกตว่า บทบาทของครูในการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษมิได้เด่นชัดออกมา ทั้งนี้ได้หมายความว่าบทบาทของครูจะ ไม่มีเสียเลย เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ให้ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษซึ่งเป็นประชากรของงานวิจัยระบุ ผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดใน การส่งเสริมตัวนักเรียนเท่านั้น อาจเนื่องมาจากการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งนักเรียนต่างก็มุ่งหวังเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับสูง โรงเรียนจึงให้ความสำคัญด้านวิชาการเป็นพิเศษ เช่น วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น ในสัดส่วนที่สูงกว่าการส่งเสริมด้านความถนัดพิเศษด้านอื่นๆ ของนักเรียน รวมทั้งการจัดการศึกษาของประเทศไทยก็เป็นอีกส่วนหนึ่งด้วยที่ลดบทบาทครูในการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน กล่าวคือ หลักสูตรประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรราช 2521 กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และเนื้อหาสาระไว้มากและกว้างขวาง ซึ่งล้วนแล้วแต่หลักการทางทฤษฎี โดยมีวัตถุประสงค์จะให้ นักเรียนทั่วทั้งประเทศได้เรียนรู้เหมือนกันในระดับเดียวกันหมด ด้วยลักษณะของหลักสูตรที่ไม่ยืดหยุ่นเช่นนี้ จึงเป็นเหตุให้ครูต้องใช้เวลาส่วนใหญ่กับการจัดการเรียนการสอนให้ทันเวลากับเนื้อหาที่หลักสูตรกำหนดไว้ กระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียนจึง ไม่ได้ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาความสามารถ ความถนัดพิเศษของแต่ละบุคคลให้ถึงขีดความสามารถสูงสุดตามศักยภาพที่มีอยู่ (พะยอม แก้วกำเนิด 2533:38-40)

ถึงแม้ว่าบทบาทของครูจะ ไม่เด่นชัด แต่ก็ไม่สามารถปฏิเสธความสำคัญของครูได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสภาพที่บิดามารดาไม่มีความรู้สำนึกในระดับต่ำ หรือค่อนข้างต่ำ ไม่สามารถเข้าใจ และให้ความช่วยเหลือบุตรของตนได้อย่างเต็มที่ เช่น เด็กนักเรียนในชนบท หรือเด็กที่ด้อยโอกาส

ต่างๆ เป็นต้น ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากไม่น้อยที่มีแนวความสามารถพิเศษ ซึ่งเด็กเหล่านั้นคงจะมีสภาพไม่ต่างไปจากพืชพันธุ์ดี ที่แห้งตายซากอยู่กลางแจ้งบนแผ่นดินซึ่งแดดกระแวง ขาดน้ำ คงจะไม่มีเวลาและขาดโอกาสที่จะเติบโตแน่นอน หากครูไม่เข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมให้มีโอกาสแสดงความสามารถและพัฒนาความสามารถที่มีอยู่นั้น (สุนทร โคตรบรรเทา 2531:54)

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ พบว่า บิดามารดามีบทบาทในการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ดังนี้

2.1 บทบาทของบิดามารดาในการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ พบว่า มีความเห็นสอดคล้องกันระหว่างการรับรู้ของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษกับการรับรู้ของบิดามารดาถึงบทบาทที่สำคัญที่สุดในการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ คือ ให้ความสำคัญและปรึกษาของบิดามารดา การให้ความรักและเอาใจใส่ดูแล และการให้ความพร้อมทางด้านอุปกรณ์ ซึ่งบทบาทดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะที่สำคัญของบิดามารดาของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ได้แก่ การเข้าใจและมีหลักในการอบรมเลี้ยงดู มีความสามารถในการอธิบายสิ่งต่างๆ ได้ดี และมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับสูง จึงเห็นได้ว่า ลักษณะที่สำคัญของบิดามารดาเป็นส่วนสำคัญในการเอื้ออำนวยต่อบทบาทในการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ดังนี้

(1) คุณลักษณะสำคัญของบิดามารดาเกี่ยวกับการเข้าใจและมีหลักการในการเลี้ยงดู ก็มีความสัมพันธ์และเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติ บทบาทในการให้ความรัก การเอาใจใส่ดูแล ให้ความสำคัญปรึกษา เปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นนั้น ส่งเสริมให้บุตรคิดด้วยตนเอง และให้กำลังใจ - คำชมเชยบุตร ซึ่งพบว่าบิดามารดาส่วนใหญ่ให้รางวัลเป็นคำพูดชมเชยแก่บุตรและให้ทุกครั้งที่ประสบความสำเร็จในการแสดงความสามารถ บทบาทเหล่านี้มีส่วนให้เด็กได้พัฒนาศักยภาพทางความสามารถของตนได้อย่างเต็มที่ และ เป็นการสร้างความมั่นใจให้กับเด็กด้วย

(2) คุณลักษณะสำคัญของบิดามารดาเกี่ยวกับความสามารถในการอธิบายสิ่งต่างๆ ได้ดี ก็มีความสัมพันธ์และเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติ บทบาทในด้านการตอบคำถามของบุตรที่เต็มไปด้วยความอยากรู้อยากเห็นด้วยความอดทน ซึ่งบิดามารดาต้องใช้ภาษาอย่างง่ายสั้นๆ ในการอธิบายสิ่งต่างๆ เพื่อให้บุตรเข้าใจ นอกจากนี้บิดามารดายังเป็นบุคคลที่สำคัญในการมีส่วนช่วยพัฒนาความสามารถทางภาษาของบุตร ทำให้มีการพูดได้เร็วกว่าเด็กทั่วไปและใช้ศัพท์ได้สูงกว่าวัยโดยวิธีการอ่านหนังสือให้บุตรฟัง เป็นประจำและพูดคุยกับเด็กเมื่ออยู่ในวัยทารก บทบาทต่างๆ เหล่านี้มีส่วนส่งเสริมในด้านความสามารถทางสติปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็กในภายหลัง เมื่อเติบโตขึ้น

(3) คุณลักษณะสำคัญของบิดามารดาเกี่ยวกับการมีฐานะทาง เศรษฐกิจสูง ก็มีความสัมพันธ์และ เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติบทบาทในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องเล่น และ หนังสือที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถพิเศษของบุตร ซึ่งเป็นบทบาทที่เอื้ออำนวยให้เด็กได้มี โอกาสพัฒนาความสามารถของตนตามความสนใจและความเฉพาะด้านได้อย่าง เต็มที่มากขึ้น

2.2 บทบาทของบิดามารดาในการเพิ่มความรู้และประสบการณ์แก่นักเรียนที่มีความ สามารถพิเศษที่สำคัญ พบว่า บิดามารดาจัดหาผู้เชี่ยวชาญหรือครูมาทำการสอนเพิ่มเติม และพาบุตร ไปชมนิทรรศการหรือการแข่งขัน ซึ่งจากการวิเคราะห์เนื้อหาของคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการ จัดหาผู้เชี่ยวชาญหรือครูมาสอนเพิ่มเติม พบว่า วิชาที่บิดามารดาให้เรียนเพิ่มเติมพิเศษส่วนใหญ่เน้น ทางด้านวิชาการ เพราะเห็นว่าบิดามารดาเน้นเฉพาะคุณค่าของการเป็นคนเรียนเก่งทางด้าน วิชาการ เพื่อเป็นเป้าหมายในการศึกษาต่อในระดับสูงมากกว่าการส่งเสริมความสามารถพิเศษ เฉพาะด้านของนักเรียนให้เด่นชัดกว่าบุคคลอื่นๆ และพัฒนาให้มีความสามารถสูงขึ้น เช่น ความสามารถทางด้าน การวาดรูป การประพันธ์ การดนตรี การกีฬา เป็นต้น จึงอาจกล่าวได้ว่า แนวความเชื่อและค่านิยมของบิดามารดาไทยยังคง เป็นส่วนสำคัญในการสกัดกั้นการพัฒนา ความสามารถพิเศษของนักเรียนให้ถึงขีดความสามารถสูงสุดตามศักยภาพที่มีอยู่

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัย ไปใช้

1. การคัดแยกนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในประเทศไทยยังไม่มีการศึกษาวิจัยที่ ชัดเจนแน่นอนในการกำหนดค่านิยมของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ดังนั้นในการทำการวิจัย เกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษในส่วนของ การคัดแยกเด็กออกจากเด็กทั่วไปในแต่ละงานวิจัยต้อง กำหนดค่านิยมของเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้สอดคล้อง เหมาะสมกับความต้องการและวัตถุประสงค์ ของงานวิจัยนั้นๆ
2. ควรส่งเสริมให้ครูมีความเข้าใจและ เพิ่มบทบาทในการส่งเสริมนักเรียนที่มีความ สามารถพิเศษด้านต่างๆในโรงเรียนให้มากขึ้น เช่น จัดให้มีการอบรมครูในเชิงปฏิบัติการตาม รายวิชา และการผลิตสื่อต่างๆที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน เป็นต้น
3. ควรจัดให้มีการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างครู กลุ่มบิดามารดา และ ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อหาทางสนับสนุนการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับเอกลักษณ์ของเด็ก เช่น การเลือกเปิดสอนวิชาเลือกเสรีตามหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทากิจต่อไป

1. ควรมีการศึกษาลักษณะของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ และบทบาทของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือครู-อาจารย์ในการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน เช่น ด้านศิลปะ ด้านการกีฬา ด้านการประพันธ์ ด้านดนตรี เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาลักษณะของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในระบบโรงเรียน ซึ่งไม่มีโอกาสในการแสดงผลงานให้เป็นที่ประจักษ์ หรือไม่ได้รับการเสนอชื่อจากครู หรือนักเรียนในชั้นบท
3. ควรมีการศึกษาลักษณะของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษของบุคคลพิการ เช่น หูหนวก เป็นใบ้ หรือ ตาบอด เป็นต้น
4. ควรมีการศึกษารอบด้านของครู-อาจารย์ในโรงเรียน รวมทั้งการวิเคราะห์หลักสูตร การศึกษาของประเทศไทยในแต่ละระดับ ถึงการส่งเสริมเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาความสามารถพิเศษเฉพาะด้านของนักเรียน
5. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบโปรแกรมทางการศึกษาที่จะ เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาความสามารถพิเศษเฉพาะด้านของนักเรียนให้กว้างขวางขึ้น
6. ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาในแต่ละด้านของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ เช่น ปัญหาด้านสังคมและการปรับตัว ปัญหาด้านการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ปัญหาด้านการเรียน และสภาพการเรียนในโรงเรียน เป็นต้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย